

ESAJAS' BOG

HVOR MANGE FORFATTERE?

Optakt

DEN ANERKENDTE HEBRAISKE grundtekst til Esajas' Bog forefindes som sagt i det masoretiske håndskrift med betegnelsen *Codex Leningradensis B19A*, som er dateret til 1008. Denne tekstudgave er blevet understøttet ved opdagelsen af især to Esajasruller blandt Dødehavsrullerne fra Qumran i 1947, heriblandt den netop omtalte store Esajasrulle. Denne rulle, som rummer den komplette Esajas' Bog, kan dateres til ca. 125 f.v.t., hvilket gør den til mere end 1100 år ældre end den ovennævnte *Leningradensis*. Esajasrullen er, som vi læste, generelt i overensstemmelse med denne masoretiske teksttradition (MT), men indeholder dog en hel del tekstvarianter.

Som vi også tidligere havde fremme, har man fundet hebraiske håndskrifter, som afspejler den tradition, man tidligere havde regnet for særlig for Septuaginta. Man har førhen ment, at afvigelserne i forhold til den hebraiske udgave skyldtes, at oversætterne manglede sprogkundskaber eller af forskellige grunde var tendentiøse i deres gengivelse. Men når man har sammenlignet Qumran-rullerne, har LXX i mange tilfælde vist sig at være udtryk for „en alternativ teksttradition, der også har haft et hebraisk tekstforlæg“. Man kan af samme grund ikke tale om en „oprindelig hebraisk grundtekst“ sådan, som man førhen ofte har hævdet.⁸⁹

Sagt på en anden måde ser det ud til, at den antikke jødedom derfor i hovedtræk havde to „Bibler“: én for den *hebraisktalende* jødedom, og én for den – talmæssigt nok langt større – *græsktalende* jødedom, som befandt sig i diasporaen.

⁸⁹ Se også www.bibelselskabet.dk/brevkassen: „Hvilke tekster ligger til grund for den danske bibeloversættelse?“ Her forklares, at der var adskillige sideløbende versioner af bibelteksten, men den *proto-rabbinske/masoretiske* tekst nød særlig status i den græsk-romerske periode (3. årh. f.v.t. – 1. årh. e.v.t.) og blev tilsyneladende autoritativ inden for jødedommens hovedretning hen imod afslutningen af det Andet Tempels tid, hvilket fremgår af antikke pergamentfragmenter af adskillige bibelbøger (fra 1.-2. årh. e.v.t.), som er blevet fundet i andre områder af Judæas ørken.